

Zakkaartje - Urineweginfectie (UWI)

Conform NHG-Standaard Urineweginfecties

Anamnese & Triage	Urineonderzoek	Rode vlaggen & urgentie
<p>Mictieklachten (cystitis):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Branderige / pijnlijke mictie • Verhoogde mictiefrequentie • Hematurie / loze aandrang <p>Tekenen weefselinvasie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Koorts / koude rillingen / Algemeen ziek • Flank- of perineumpijn • Delier / tekenen sepsis <p>Risicogroepen (altijd AB!):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zwangere / Man / DM / ↓ weerstand • Nier / urinewegafwijkingen • Neurogene blaasfunctiestoornis • Kind < 12 jaar <p>LO bij koorts:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ABCDE-systematiek + buikonderzoek • Man: rectaal toucher bij prostaatklachten 	<p>Geen urineonderzoek bij:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Katheter (zonder weefselinvasie) • Kwetsbare ouderen: aspecifieke klachten (geur/kleur urine, nycturie, malaise) → asymptomatisch bacteriurie! • Katheter: Stick kan UWI alleen uitsluiten. Kweek bij weefselinvasie. <p>Stroomschema nitriet & leuko's</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nitriet POSITIEF → UWI bewezen • Nitriet NEGATIEF → <ul style="list-style-type: none"> ○ Leuko POS → Dipslide (of sediment) ○ Leuko NEG → Geen UWI (afwachten) ○ Aanhoudend vermoeden → overweeg dipslide • Dipslide pos: $\geq 10^4$ kve/ml, geen mengflora • Sediment pos: ≥ 20 bacteriën/gezichtsveld (400×) <p>Houdbaarheid urine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ongekoeld: < 2 uur na lozing • Gekoeld: < 24 uur na lozing 	<p>Rode vlaggen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Koorts + algemeen ziek-zijn • Koude rillingen / sepsis • Flankpijn • Delier • Zwangere met koorts • Kind < 1 mnd met koorts • Kind braakt / ernstig ziek • Geen verbetering na 48u AB • Vermoeden obstructie / steen / tumor

Behandeling - 1e keus per patiëntgroep (blind starten; aanpassen na kweekuitslag)

Patiëntgroep	Cystitis - 1e keus	Weefselinvasie - 1e keus
Gezonde vrouw ≥ 12 jaar	1e: Nitrofurantoïne 5d - 2dd 100mg mga 2e: Fosfomycine éénmalig 3g 3e: Trimethoprim 3d - 1dd 300mg	1e: Ciprofloxacin 7d - 2dd 500mg 2e: Amox/clav 10d - 3dd 500/125mg 3e: Cotrimoxazol 10d - 2dd 960mg
Vrouw risicogroep *	1e: Nitrofurantoïne 7d - 2dd 100mg mga 2e: Fosfomycine éénmalig 3g 3e: Trimethoprim 7d - 1dd 300mg	1e: Ciprofloxacin 7d - 2dd 500mg 2e: Amox/clav 10d - 3dd 500/125mg
Zwangere	1e: Nitrofurantoïne 7d - 2dd 100mg mga (CI vanaf 36 wk) 2e: Amox/clav 5d - 3dd 500/125mg	Verwijzen gynaecoloog / verloskundige
Man	1e: Nitrofurantoïne 7d - 2dd 100mg mga 2e: Trimethoprim 7d - 1dd 300mg	1e: Ciprofloxacin 14d - 2dd 500mg 2e: Amox/clav 14d - 3dd 500/125mg (katheter: bij goede respons 7d)
Kind < 12 jaar	1e: Nitrofurantoïne 5d - 5-6 mg/kg in 4x (max 200mg/d) 2e: Amox/clav 3d - 50/12,5mg/kg in 3x	1e: Amox/clav 10d - <40kg: 50/12,5mg/kg in 3x >40kg: 1500/375mg/d 2e: Cotrimoxazol 10d - 30/6mg/kg/d in 2x

* Risicogroep: DM, verminderde weerstand, nier-/UWG-afwijkingen, neurogene blaasfunctiestoornis - Nitrofurantoïne contra-indicatie: eGFR < 30 ml/min/1,73m² - Afwachtend beleid: alleen bij gezonde, niet-zwangere vrouw (geen pyelonefritis in VG)

Vangnet & controle	Verwijzing
<p>Altijd instrueren:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Koorts / zieker worden → direct contact huisarts • Geen verbetering binnen 48u na AB → contact • Bij afwachten: klachten > 1 week → contact • Kweekuitslag → zo nodig antibioticum aanpassen <p>Afwachtend beleid (gezonde vrouw):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Optie: ruim drinken + zo nodig paracetamol/NSAID • Uitgesteld recept meegeven: start bij uitblijven verbetering na 48u • Risico op pyelonefritis neemt toe met ~1,6% <p>Recidief UWI (≥ 3/jaar):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opties: cranberry 2dd 500mg / D-mannose / vaginaal estriol (postmenopauze) • AB-profylaxe: nitrofurantoïne 50mg of trimethoprim 100mg • Postcoïtaal (voorkeur) of continu, max 6-12 mnd; evalueer jaarlijks 	<p>Direct verwijzen / ambu A1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sepsis / hemodynamisch instabiel → ambu A1 • Zwangere + weefselinvasie → gynaecoloog • Kind < 1 mnd met koorts / < 3 mnd zonder focus → kinderarts • Kind ernstig ziek en/of braakt → kinderarts • Geen verbetering < 48u ondanks AB <p>Overweeg verwijzen / overleggen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Man > 1 UWI in korte tijd (arbitrair: 2× in 6 mnd) • Pyelonefritis + vermoeden nierstenen • Urineretentie / obstructie / tumor vermoed • Recidief ondanks profylaxe • Zwangere + GBS in urine → overleg verloskundige <p>Kinderarts binnen 6 weken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ≥ 2 UWI (≥ 1 met koorts) ≥ 3 UWI zonder koorts Verwekker ≠ E. coli

Bij twijfel: opschalen. Een gemiste UWI-complicatie is erger dan een onnodig recept.